

Επώνυμο	Λιονέτης
Όνομα	Ματθαίος
Ψευδώνυμο/ Καλλιτεχνικό όνομα	Μάνθος Αθηναίος (λόγω της καταγωγής του)
Τόπος γεννήσεως	Αθήνα
Ημερομηνία γεννήσεως	1925
Ημερομηνία θανάτου	2009
Βιογραφικά στοιχεία	Ο Μάνθος Αθηναίος γεννήθηκε το 1925 στην Αθήνα, απ'όπου προέρχεται και το καλλιτεχνικό του ψευδώνυμο. Υπηρέτησε πιστά το θέατρο σκιών από μικρή ηλικία και μέχρι και μερικές εβδομάδες πριν το θάνατό του έδινε παραστάσεις, οι οποίες εκτός από τα γνωστά έργα Καραγκιόζη περιελάμβαναν ευρηματικούς αυτοσχεδιασμούς και αναφορές στην επικαιρότητα. Διδάχτηκε τα μυστικά της τέχνης του Καραγκιόζη από σημαντικούς δασκάλους όπως ο Κώστας Μάνος και ο Δημήτρης Μανωλάκος. Τις πρώτες του παραστάσεις τις έδωσε κατά τη διάρκεια της Κατοχής, σε ηλικία 15 ετών, ενώ έδινε παραστάσεις για πολλά χρόνια στην παραλία της Θεσσαλονίκης, στην Νέα Ελβετία, στη Βουλιαγμένη, στο Άλσος Παγκρατίου και στην Αιδηψό. Τη δεκαετία του 60 άνοιξε δικό του θέατρο στην Άνω Νέα Σμύρνη, το οποίο τα καλοκαίρια γινόταν φυτώριο νέων караγκιοζοπαιχτών. Στο θεατράκι του παρουσίαζε το πλήρες δραματολόγιο του Καραγκιόζη με ευρηματικούς αυτοσχεδιασμούς, αξιοποιώντας την εκάστοτε επικαιρότητα, τραγουδώντας ο ίδιος τα τραγούδια του Καραγκιόζη (συνοδεία ζωντανής παραδοσιακής ορχήστρας), οργανώνοντας ετήσια φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών και εκθέτοντας ένα σπουδαίο εικαστικό υλικό, έχοντας συγκεντρώσει για πάνω από εξήντα χρόνια περισσότερες από τριακόσιες πενήντα φιγούρες, σαράντα σκηνικά, εκατόν πενήντα βοηθήματα σκηνής και εξήντα ρεκλάμες και διαφημιστικές πινακίδες. Ο,τι δηλαδή σώθηκε από μετά από τη χρήση τόσων παραστάσεων σε όλες τις γωνιές της χώρας. Και είτε γιατί δεν αναγκάστηκε ποτέ να τα ξεπουλήσει σε συλλέκτες είτε γιατί συνειδητοποίησε όσο λίγοι ομότεχνοί του τη σπουδαιότητά τους, διέσωσε τα περισσότερα από τα εργαλεία της δουλειάς του. Κι όχι μόνο τα δικά του. Στις βαλίτσες του βρίσκονται έργα σπουδαίων καλλιτεχνών, που τα φύλαξε και τα συντήρησε. Τα εργαλεία που έχει στις βαλίτσες του ο Μάνθος Αθηναίος χρονολογούνται από τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα και σ'αυτά περιλαμβάνονται αρκετά έργα παλαιότερων και γνωστότερων караγκιοζοπαιχτών. Δέρμα, ζελατίνη, φύλλα αμιάντου, χαρτόνι και ημιδιαφανές χαρτί, ζωγραφισμένα με ανιλίνες και μελάνι, λαδομπογιές και πλαστικά, είναι τα φθηνά και ταπεινά υλικά της ζωγραφικής του, με τα οποία μας έδωσε εξαιρετικά δείγματα της εικαστικής παραγωγής του ελληνικού θεάτρου σκιών. Εκτός από τα εργαλεία του Θεάτρου Σκιών, ο Μάνθος Αθηναίος φύλαξε τις κούκλες του Μίλτου, έργα Ιταλού περιφερόμενου καλλιτέχνη στα τέλη του 19ου αιώνα. Με τις κούκλες αυτές, ο Μάνθος Αθηναίος συμπλήρωνε το πρόγραμμά του τακτικά στα χρόνια 1950/60 ενώ, αργότερα, μόνο περιστασιακά. Τα τελευταία 10 χρόνια συμμετείχε ενεργά στα Φεστιβάλ Καραγκιόζη τα οποία διοργάνωνε ο Δήμος Ν. Σμύρνης ανοίγοντας και κλείνοντας συνήθως τον κύκλο των παραστάσεων. Συνεργάστηκε με μουσικούς όπως ο Αγάθωνας, οι Δημήτρης και Γιώργος Κοντογιάννης, ο Γιώργος Παπαδάκης, ο Διονύσης Σαββόπουλος, ο Ανδρέας Τσεκούρας, ο Νίκος Καρατάσος κ.ά. Οι ίδιοι οι συνάδελφοί του είναι εκείνοι που πιστοποιούν τη μεγάλη αξία του. Έχει χαρακτηριστεί από τον караγκιοζοπαίχτη Δημήτρη Μόλλα, ως ένας караγκιοζοπαίχτης « Τεχνίτης,με αγάπη για τη δουλειά, όρεξη και μέλλον. Διαπρεπής στην τέχνη μας. Ακούραστος εργάτης, έξυπνος και θαρραλέος.» Ο Νιόνιος Πάτρας διηγείται π.χ ότι ο Μάνθος «είναι άσος, γιατί κατορθώνει κι αγκαλιάζει τα παιδιά». Ο ίδιος έλεγε ότι ο καλός ο μάστορας «πρέπει να τα κάνει όλα μόνος του, όπως οι παλιοί, ή όλα μόνος του, γιατί μόνο έτσι μαθαίνει την τέχνη». Ο Μάνθος Αθηναίος, παρά τις ιδιομορφίες του σε σχέση με άλλους παλαίμαχους, «έδινε» στους νέους караγκιοζοπαίχτες, γι'αυτό και η σημαντικότερη παρακαταθήκη που αφήνει στην τέχνη του νεοελληνικού Θεάτρου Σκιών, είναι το πλήθος των αξίων μαθητών του, στους οποίους έχει μεταλαμπαδεύσει την τέχνη και οι οποίοι τον τιμούν σαν ένα μεγάλο δάσκαλο και μάστορα της τέχνης του Καραγκιόζη. Επίσης έχει διατελέσει πρόεδρος του Πανελλήνιου Σωματίου Θεάτρου Σκιών. Απεβίωσε στις 28 Ιουνίου 2009, σε ηλικία 84 ετών, 50 μέρες μετά το θάνατο του Ευγένιου Σπαθάρη κι ένα χρόνο μετά το θάνατο του μεγάλου караγκιοζοπαίχτη Βάγγου.

	Μια ιστορία για το πώς απέκτησε ο Μάνθος Λιονέτης το ψευδώνυμο «Αθηναίος»: Τον πατέρα του, ο οποίος ήταν ιταλικής καταγωγής, τον έλεγαν στο επώνυμο Λιονέτη. Ονομάστηκε «Αθηναίος» το 1957 από τον καραγκιοζοπαίκτη Νιόνιο Πάτρα: Ήταν μια παρέα. Μαζί με τον Μάνθο, ήταν ο Νιόνιος ο Πάτρας, ο Νικητόπουλος, ίσως και ο Γιώργος Χαρίδημος. Είχαν πάρει κρασάκι, ντομάτες και ρέγγες. Θα πήγαιναν εκδρομή στην Ακρόπολη. Κάπου εκεί, στο Θέατρο Ηρώδου του Αττικού, φτάσανε σε κάτι θρόνους. Ο Μάνθος κάθισε σε έναν από αυτούς και φώναξε: «Ε, ρε, αυτός ο θρόνος φτιάχτηκε για μένα και για κανέναν άλλον». «Μάνθος Αθηναίος! Μάνθος Αθηναίος!», απαντάει ο Νιόνιος ο Πάτρας. «Μωρέ, τι λέει ετούτος», σκέφτεται και απορεί ο Μάνθος. «Σήκω επάνω και κοίταξε τι γράφει ο θρόνος που καθόσουν», τον προτρέπει ο Πάτρας. Ο θρόνος έγραφε «ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ». Έτσι κι αλλιώς, ο Μάνθος είχε γεννηθεί στην Αθήνα, στη συνοικία του Αη-Γιάννη της οδού Βουλιαγμένης, ανάμεσα από την Ακρόπολη και το λόφο του Υμηττού, πέρα από το πρώτο νεκροταφείο, στου Μαλτσινιώτη. Τώρα όμως γινόταν «Αθηναίος» και ως προς το καλλιτεχνικό του το ψευδώνυμο. Πηγή: http://www.athosdanellis.com/omicroniota-pialphalambdaalphaiotaomicron943.html (23/10/2013) http://www.neasmyrni.net.gr/portal2/index.php?option=com_content&view=article&id=771:lr----&catid=8:2010-05-25-12-09-42&Itemid=142 (23/10/2013) Περιοδικό «Ο Καραγκιόζης μας» (τεύχος Αυγούστου 2009, σ.2) http://www.karagkiozis.com/AYGOYSTOS_09.pdf (23/10/2013) http://www.karagkiozis.com/gr_players_bio.pdf σ.10-11 (23/10/2013) Πηγή: «Μάνθος Αθηναίος. Φιγούρες και σκηνικά του Θεάτρου Σκιών-Δήμος Νέας Σμύρνης και Πάντειο Πανεπιστήμιο (Νίκος Κοταρίδης, Εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2002, σ. XIII-XIV)
Προσωπογραφίες	 Πηγή: http://tsipiraskostas.blogspot.com.es/2009/07/in-memorian.html (23/10/2013)
Μόνιμη εγκατάσταση	Νέα Σμύρνη, Αθήνα
Ημερομηνίες ενασχόλησης με το Θ.Σ	Ξεκίνησε την ενασχόληση με το Θέατρο Σκιών όταν ήταν περίπου 15 χρονών (γύρω στα 1940) την περίοδο της Κατοχής και μέχρι το θάνατό του συνέχισε να υπηρετεί πιστά το Θέατρο Σκιών δίνοντας παραστάσεις σε όλη την Ελλάδα, με βάση όμως τη Νέα Σμύρνη στην Αθήνα. Πηγή: http://www.neasmyrni.net.gr/portal2/index.php?option=com_content&view=article&id=771:lr----&catid=8:2010-05-25-12-09-42&Itemid=142 (23/10/2013)
Άλλες επαγγελματικές ασχολίες	Πριν γίνει καραγκιοζοπαίκτης, εργαζόταν ως σιδεράς στο σιδεράδικο του πατέρα του. Κατείχε λοιπόν τις δεξιότητες «στο να τα φτιάχνει όλα μόνος του», χάρη στη θητεία και το πέρασμά του από άλλα επαγγέλματα. Πηγή: http://www.karagkiozis.com/gr_players_bio.pdf (25/10/2013)

Παραστάσεις σε μόνιμη σκηνή	Παραστάσεις όλο το χειμώνα στο θέατρό του στη Νέα Σμύρνη στην Αθήνα, το οποίο ιδρύθηκε το 1960. Εμπνευστής και ιδρυτής του Φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών, που πραγματοποιείται στο Κηποθέατρο Μ. Αθηναίου στην Ανω Νέα Σμύρνη.
Παραστάσεις στην Ελλάδα	Έδινε παραστάσεις σε όλη την Ελλάδα, αλλά κυρίως στην Αθήνα. Παρουσίασε πολλές παραστάσεις στο Φεστιβάλ Καραγκιόζη της Νέας Σμύρνης, το οποίο ο ίδιος διοργάνωνε μέχρι κι ένα μήνα πριν το θάνατό του. Ο Μάνθος Αθηναίος και ο Παναγιώτης Μιχόπουλος με το «<i>Άρχων Ροδοσίμα στη ζούγκλα</i>» θα δώσουν τη δικιά τους εκδοχή του «<i>Άρχων Ροδοσίμα</i>» με τα γεγονότα να διαδραματίζονται στην Αφρική και τον Καραγκιόζη να μπλέκεται με αγρίους. Ο Μάνθος Αθηναίος παίζει επίσης το «<i>Ο Καραγκιόζης στη χώρα των ανθρωποφάγων</i>». Πηγή: «Ο Καραγκιόζης μας» Τεύχος 66, Φεβρουάριος 2013, σ.17)
Παραστάσεις στο εξωτερικό	• Μπολόνια Ιταλίας • Γερμανία • Κύπρος (Πηγή: Τσίππρας Κώστας, <i>Ο ήχος του Καραγκιόζη</i>, Νέα Σύνορα-Α.Α. Λιβάνη, 303-307)
Θεματολόγιο-Δραματουργία Παραδοσιακά σενάρια Προσωπική παραγωγή έργων	Ατάκες- Αστεία
	Δραματουργία- Σενάρια 1. Καινοτομίες- Νέα στοιχεία
	Δραματουργία- Σενάρια 2. Παραδοσιακή δραματουργία
	Δραματουργία- Σενάρια 3. Ηρωικό δράμα
	Δραματουργία- Σενάρια 4. Παραμυθόδραμα
	Δραματουργία- Σενάρια 5. Έργα ιστορικού περιεχομένου
	Δραματουργία- Σενάρια 6. Αρχαιότητα- Αρχαίο δράμα
	Δραματουργία- Σενάρια 7. Θρησκευτικού χαρακτήρα - Βίοι αγίων

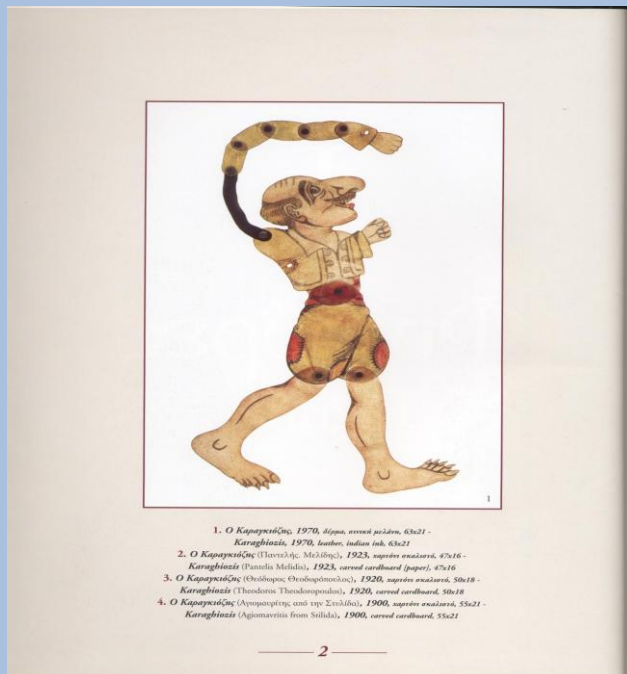
Κοινό

Οι παραστάσεις του απευθύνονται τόσο σε παιδικό όσο και σε ενήλικο κοινό, περιέχοντας θέματα τόσο του παραδοσιακού Θεάτρου Σκιών όσο και της σύγχρονης κοινωνίας.

Φιγούρες

(Ενδεικτικά οι βασικότερες φιγούρες από το αρχείο του Μάνθου Αθηναίου για το Θέατρο Σκιών)

Ο Καραγκιόζης, 1970, δέρμα, σινική μελάνη, 63x21

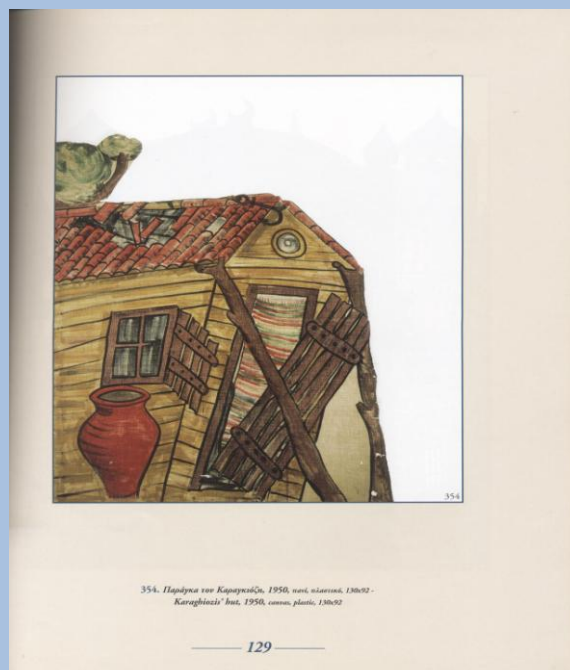

Πηγή: «Μάνθος Αθηναίος. Φιγούρες και σκηνικά του Θεάτρου Σκιών-Δήμος Νέας Σμύρνης και Πάντειο Πανεπιστήμιο (Νίκος Κοταρίδης, Εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2002, σ. XIII-XIV)

Σκηνικά

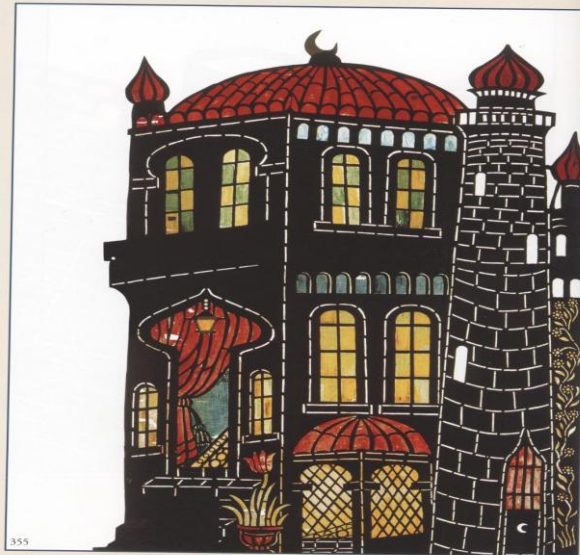
(Ενδεικτικά τα πιο βασικά σκηνικά από το αρχείο του Μάνθου Αθηναίου για το Θέατρο Σκιών)

Παράγκα του Καραγκιόζη, 1950, πανί, πλαστικό, 130x92

Σαράι, 1970, σκαλιστό χαρτόνι, χαρτί, πανί, 138x109

Κύρια
χαρακτηριστικά
παραστάσεων

355

355. Σαράς, 1970, σκαλιστό χαρτόνι, χαρτί, πανί, 138x109 -
Serraglio, 1970, carved cardboard, paper, canvas, 138x109

130

Πηγή: «Μάνθος Αθηναίος. Φιγούρες και σκηνικά του Θεάτρου Σκιών-Δήμος Νέας Σμύρνης και Πάντειο Πανεπιστήμιο (Νίκος Κοταρίδης, Εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2002, σ. XIII-XIV)

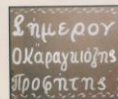
Νέες τεχνικές/ φόρμουλες/ καινοτομίες

Ρεκλάμες/ Αφίσες

176

177

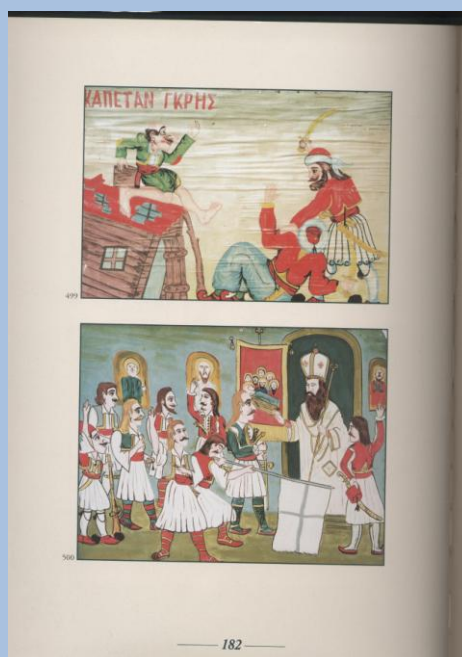
179

— 180 —

— 181 —

— 182 —

Πηγή: «Μάνθος Αθηναίος. Φιγούρες και σκηνικά του Θεάτρου Σκιών-Δήμος Νέας Σμύρνης και Πάντειο Πανεπιστήμιο (Νίκος Κοταρίδης, Εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2002, σ. XIII-XIV)

Συμμετοχή φεστιβάλ	σε	Εθνικά - Ήταν ο διοργανωτής της Εβδομάδας Καραγκιόζη, με παραστάσεις από πολλούς παλιούς και νέους Καραγκιοζοπαίχτες, στο κηποθέατρο της Άνω Νέας Σμύρνης. Η πρώτη διοργάνωση έγινε το Σεπτέμβριο του 1996. - Από το 2001 και για 8 περίπου συνεχή χρόνια έπαιρνε μέρος στο Φεστιβάλ Καραγκιόζη που διοργάνωνε ο Δήμος Νέας Σμύρνης, ανοίγοντας και κλείνοντας συνήθως τον κύκλο των παραστάσεων. 15/05/2009: παράσταση «Ο γάμος του Μπαρμπαγιώργου» στο 9^ο Φεστιβάλ Καραγκιόζη Νέας Σμύρνης 24/05/2009: παράσταση «Ο καπετάν-Γκρής» στο 9^ο Φεστιβάλ Καραγκιόζη Νέας Σμύρνης Πηγή: http://www.attiko-prasino.gr/Default.aspx?tabid=739&selectmoduleid=1262&ArticleID=372&reftab=164&language=el-GR (25/10/2013)
		Διεθνή
Συμμετοχή συνέδρια	σε	Εθνικά
		Διεθνή
Εργογραφία		Έργα Καραγκιόζη
		Άρθρα
		Διασκευές για το συμβατικό θέατρο
Σχέση με το θέατρο		
Σχέση με τον κινη- ματογράφο		1975: Συμμετείχε στην ταινία «Ο Καραγκιόζης» του σε σκηνοθεσία και σενάριο της Έλενας Βουδούρη. Συντελεστές: Διευθυντής Φωτογραφίας: Ηλιόπουλος Βαγγέλης Παραγωγός: Βουδούρη Έλενα Βραβεία-Διακρίσεις: Τιμητική διάκριση στο 16^ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης το 1975 Σύνοψη της υπόθεσης: Ντοκιμαντέρ με θέμα τη διαμόρφωση και εξέλιξη του Καραγκιόζη. Εξετάζονται διεξοδικά η ιστορική και κοινωνική πορεία του λαϊκού αυτού θεάματος, από το 1821 κι εντεύθεν, ο εξελ- ληνισμός των χαρακτήρων του και η σχέση του Θεάτρου Σκιών με την ελληνική πραγματικότητα. Αποσπάσματα από χαρακτηριστικά έργα παίζει ο Σάββας Γκιτζάρης, και μιλούν για την τέχνη τους οι καραγκιοζοπαίχτες Σωτήρης Σπαθάρης, Ευγένιος Σπαθάρης, Μάνθος Αθηναίος και Μίμης Μάνος. Πηγή: http://www.tainiothiki.gr/v2/filmography/view/1/1090/ (25/10/2013) 1987: Συμμετείχε στην ταινία «Θεόφιλος» του Λάκη Παπαστάθη
Σχέση με την τηλε- όραση		Για πολλά χρόνια έπαιξε σε εκπομπές της τηλεόρασης με τελευταία τη συμμετοχή του στην πετυχημένη σειρά της ET2 «Τα Κολλητήρια». Πηγή: Περιοδικό «Ο Καραγκιόζης μας» (τεύχος Αυγούστου 2009, σ.2) http://www.karagkiozis.com/AYGOYSTOS_09.pdf (23/10/2013)
Σχέση με το ραδιό- φωνο		

Σχέση με τη μουσική	Ηχογράφησε πολλούς δίσκους 45 και 33 στροφών. Κυκλοφόρησε επίσης το 1977 δύο δίσκους στις εταιρείες EMBASSY και PANIVAR. Πηγή: Περιοδικό «Ο Καραγκιόζης μας» (τεύχος Αυγούστου 2009, σ.2) http://www.karagkiozis.com/AYGOYSTOS_09.pdf (23/10/2013) Συνεργάστηκε με μουσικούς όπως ο Αγάθωνας, οι Δημήτρης και Γιώργος Κοντογιάννης, ο Γιώργος Παπαδάκης, ο Διονύσης Σαββόπουλος, ο Ανδρέας Τσεκούρας, ο Νίκος Καρατάσος κ.ά. (Πηγή:http://www.neasmyrni.net.gr/portal2/index.php?option=com_content&view=article&id=771:lr---&catid=8:2010-05-25-12-09-42&Itemid=142 13/5/13)
Ζωγραφική	
Εκπαιδευτικό Υλικό	
Συνεντεύξεις, Ρεπορτάζ, Αφιέρωματα	Εφημερίδες Εφημερίδα «Ο Καραγκιόζης μας» (Τεύχος 33-Μάρτιος 2010 σ.4) ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ «ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ» ΣΤΗ ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ Στα Δημοτικά καταστήματα της οδού Αρτάκης και συγκεκριμένα στο χώρο που στεγάζεται το Κέντρο Πρόληψης «ΗΛΙΟΣ» θα στεγαστεί το νέο Μουσείο Θεάτρου Σκιών Ν. Σμύρνης «Μάνθος Αθηναίος». Σύμφωνα με δηλώσεις του Προέδρου του Πολιτιστικού Οργανισμού Ν. Σμύρνης κ. Βαγγέλη Χατζατουριάν στόχος του Πολιτιστικού Οργανισμού είναι μόλις μεταφερθεί ο «ΗΛΙΟΣ» να διαμορφώσει άμεσα το χώρο της οδού Αρτάκης και μέσα στο καλοκαίρι να είναι έτοιμο το νέο Μουσείο του Δήμου. Το Μουσείο Θεάτρου σκιών θα στεγάσει το πολύτιμο αρχείο του Μάνθου του Αθηναίου, το οποίο δώρισε λίγο πριν πεθάνει στον Πολιτιστικό Οργανισμό Δήμου Ν. Σμύρνης με την καθοριστική συμβολή του Ιάσωνα Μελισσηνού και αποτελείται από εκατοντάδες φιγούρες, σκηνικά, κούκλες, βοηθήματα σκηνής του θεάτρου σκιών κ.ά. τα οποία χρονολογούνται από τα τέλη του 19^{ου} έως τα τέλη του 20^{ου} αιώνα, όλα χειροποίητα και φτιαγμένα με πολύ μεράκι από δεξιτέχνες του είδους. Περιοδικά Περιοδικό «Φαρφούλας»: Αναφορά στο Μάνθο Αθηναίο, ένα άρθρο του Άθω Δανέλλη: Ανεβαίνω την Δέγλερη. Γωνία Σαλαμίνοσ σταματώ για να ελέγξω την ταμπέλα που έχει λασκάρει και συνεχίζω. Μπροστά στο θέατρο κλειδώνω το μηχανάκι. Έξι και πέντε. Κοιτάζω πάνω, είναι νωρίς, ο Μάνθος δεν έχει ξυπνήσει ακόμη. Ανοίγω και κατεβαίνω. Το μπαρ και η σκηνή είναι όπως τ' αφήσαμε χτες το βράδυ. Κάνω ένα πρόχειρο συμμάζεμα στις φιγούρες, γυρίζω τα τελάρα και βγαίνω. Σκούπισμα, λίγο στρώσιμο στο χαλίκι, ξεσκόνισμα στο ταμείο, τακτοποίηση στις καρέκλες. Έπειτα στο μπαρ - αναψυκτικά στα ψυγεία, πατατάκια, φιστίκια και πασατέμπο στα σακουλάκια. Πετάγομαι στη γωνία να σφίξω το σύρμα στην ταμπέλα. Ξανά στη σκηνή, νοικοκύρεμα στις κασέτες και τα μικροπράγματα, έλεγχος στα σκηνικά. Τι θα παίξουμε σήμερα; Επτά και δέκα. -Αθωωω... Ο Μάνθος κατέβηκε με τους καφέδες. -Τι γίνεται; -Κάτσε να καταβρέξω και να πιούμε καφέ. Πότισμα και κατάβρεγμα στο χαλίκι. -Έλα όξω. -Τι παίζουμε; -Κάτσε, θα δούμε. -Να φτιάξουμε τα σκηνικά. -Άστα ρε παιδί μου. Κάτσε 'δω. Ά, φέρε τα κουλούρια του Αποστόλη. Απάνω στο ψυγείο.

Οι καφέδες ακουμπούν στο καφάσι. Καθόμαστε. Σχόλια για την χθεσινή παράσταση, για το κρασί που ήπιαμε στην ταβέρνα, γκρίνιες, γέλιο, ιστορίες απ' τα παλιά, κριτική της επικαιρότητας, φιλοσοφία. Τέλος του καφέ.

Οκτώ η ώρα.

-Πάμε μέσα.

Μπαίνουμε στη σκηνή.

**-Τι παίζουμε Μάνθο;
-Τι είπαμε χτες;
-Τούς Χατζηλιάδες δεν είπες;
-Άνοιξε το μπαούλο.**

Βγάζουμε φιγούρες και ξεκινάμε το βίδωμα. Έρχεται ο Αποστόλης.

-Τελειώστε κι ελάτε όξω.

Καρφισώνουμε τα σκηνικά, τακτοποιούμε, ετοιμάζουμε τις μουσικές. Ανάβουμε φώτα στο ταμείο και την πλατεία. Κατεβαίνει η κυρά-Βάσω.

**-Ακόμα καθόσαστε;
-Έτοιμοι είμαστε Βάσω, τώρα κάτσαμε.**

Ψιλοκουβέντα. Μαζεύεται σιγά-σιγά ο κόσμος.

**-Βάλε μουσική να παίζει. Ο Γιάννης πού είναι;
-Παίζει στη Βάρκιζα, θα 'ρθει μετά.**

Εννιά παρά δέκα.

-Άντε, να ξεκινήσουμε.

Ανάβουμε τα πάνω φώτα και χτυπάμε πρώτο κουδούνι. Σε λίγο δεύτερο. Κάτω φώτα. Ανεβαίνει και ο Μάνθος.

-Την πλατεία σβήσε.

Εννιά παρά πέντε. Τρίτο κουδούνι. Σέρβικο.

Ο Μάνθος Αθηναίος, ο μάστοράς μας, γεννήθηκε το 1925 στην Αθήνα - από κει και το καλλιτεχνικό του επώνυμο - και έμαθε τον Καραγκιόζη από τους παλιούς σπουδαίους τεχνίτες της εποχής. Ξεκίνησε να παίζει σε νεαρή ηλικία και εξελίχθηκε σε έναν από τους σημαντικότερους καραγκιοζοπαίκτες της γενιάς του με σχεδόν εβδομήντα χρόνια συνεχούς εργασίας στο Θέατρο Σκιών. Ήταν άνθρωπος της πιάτσας, της αγοράς, με πλούσια λαϊκή παιδεία και ένστικτο πάνω στην τέχνη του. Μας δίδαξε την αμεσότητα στην δημιουργία της παράστασης, την ζωντάνια και τον ρεαλισμό στην απόδοση των χαρακτήρων. Οι περισσότεροι νέοι καραγκιοζοπαίκτες πέρασαν από την σκηνή του Μάνθου σαν μόνιμοι ή περιστασιακοί βοηθοί, ή σαν τακτικοί θεατές.

Δέκα παρά είκοσι.

Διάλειμμα.
Σβήνουμε τα κάτω φώτα.

**-Βάλε νερό και λίγο ούζο. Τι γίνεται όξω;
-Καμιά εβδομηνταριά πρέπει να 'ναι.**

Μπαίνει η κυρά-Βάσω.

**-Ογδόντα ένας. Και τρία μικρά που δεν τους έκοψα εισιτήριο.
-Γεια σου ρε Βάσω. Η Βάσω είναι στρατηγός.
-Εσύ είσαι στρατηγός, εγώ είμαι δεκανέας.**

Καλαμπούρια και ψιλοκουβέντα. Δυό - τρείς γνωστοί μπαίνουν να χαιρετίσουν.

-Βάλε λίγο ούζο και ξεκινάμε. Λίγο βάλε.

Πρώτο κουδούνι.
Μπαίνει ο Γιάννης.

**-Πώς πήγε ρε Γιάννη, είχε κόσμο ;
-Εκδήλωση του Δήμου ήτανε, με ελεύθερη είσοδο.
-Εδώ ογδόντα εισιτήρια έχουμε. Έχουνε φύγει όλοι.
-Μάνθο, είκοσι Ιουλίου είναι, τι περιμένεις;
-Βάρα, ξεκινάμε.**

Δεύτερο κουδούνι. Κάτω φώτα.

-Πάτα το κασετόφωνο.

Τρίτο Κουδούνι. Κλέφτικο.

Δεν ήταν εύκολος άνθρωπος ο Μάνθος. Ο χαρακτήρας και τα καμώματά του μόνο με του Σκαρίμπα μπορούν να συγκριθούν. Ήταν ένα πεισματάρικο παιδί. Αν δεν περνούσε το δικό του δεν ησύχαζε, μπορούσε να σκάσει – και μέχρι να το καταφέρει μπορούσε να σκάσει όλους τους υπόλοιπους. Έστηνε μια ιστορία που την έλεγε και την ξανάλεγε ώσπου στο τέλος την πίστευε. Γινόταν γενναίοι καυγάδες, σου έκοβε η του έκοβες την καλημέρα, περνούσε λίγος καιρός για να τον συγχωρέσεις και με τα πρώτα γέλια τα ξεχνούσε, σαν να μην είχαν συμβεί ποτέ. Με όλα αυτά, περάσαμε στιγμές που μένουν σταμπαρισμένες στην καρδιά μας για πάντα. Εκτός της τέχνης του Καραγκιόζη, ο Μάνθος μας δίδαξε ζωή.

Έντεκα παρά είκοσι πέντε. Καλαματιανό. Τέλος της παράστασης. Χειροκροτήματα. Ο Μάνθος βγαίνει και κάθεται έξω. Περνούν θεατές, φίλοι και γνωστοί για να χαιρετίσουν. Του πάω λίγο ούζο και νερό. Μαζεύουμε τα εργαλεία στη σκηνή με γέλια και πειράγματα.

**-Άντε ρε, τι κάνετε μέσα; Βγείτε όξω, θα σκάσετε.
-Ερχόμαστε.
-Βάλτε ούζο να πιείτε.**

Καθόμαστε. Φεύγουν και οι τελευταίοι. Η κυρά-Βάσω έρχεται με το κασελάκι από το ταμείο.

**-Πιάσατε πάλι την κουβενταρία.
-Τι να κάνουμε Βάσω, να μη μιλάμε;
-Αφήστε και τίποτα για αύριο.**

Μαζεύουμε τα μπουκάλια στα καφάσια και τα σακουλάκια στον τενεκέ. Τακτοποιούμε το μπαρ. Η κυρά-Βάσω συντονίζει.

**-Να βγάλουμε έξω τον τενεκέ.
-Τελειώνετε να πάμε για κρασί.
-Πού να πάμε Μάνθο;
-Στο Ρέμα. Κλείστε τα φώτα και παίρνουμε δρόμο.
Περασμένες έντεκα.
Βγαίνουμε. Ο Μάνθος κλειδώνει το λουκέτο.
-Με τα πόδια πάμε. Φάλαγγα κατά μονάδας.**

Ο Μάνθος έδειξε την κούραση του περιορίζοντας σιγά - σιγά την δράση του. Το καλοκαίρι έδωσε τις δυό - τρεις τελευταίες του παραστάσεις. Αμέσως μετά κατέπεσε. Επειδή ήταν μαχητής δεν το ανέχτηκε. Δεν θέλησε να συνεχίσει, μου το είπε με τον τρόπο του στο νοσοκομείο. Αποχώρησε διακριτικά, με συνοπτικές διαδικασίες.

Η τελετή της κηδείας του στην Νέα Σμύρνη ήταν υποδειγματικά αξιοπρεπής, η ατμόσφαιρα γεμάτη θλίψη, όμως γλυκιά και ήρεμη. Παρόντες όλοι οι συνάδελφοι και μαθητές του, οι φίλοι και οι συγγενείς. Εκείνος ήταν παρών, με κλειστά μάτια, ευχαριστημένος.

Χαίρε Μάνθο! Σ' αγαπώ και σ' έχω στην καρδιά μου, στο παίξιμο μου, στα καλαμπούρια, στα γέλια και στα πειράγματα μου, στα γλέντια, στις ταβέρνες και στο κρασί που πίνω με τους φίλους μου.
Χαίρε Μάνθο!

15/03/2011: Μία από τις τελευταίες συνεντεύξεις του Μάνθου Αθηναίου του μεγάλου καραγκιοζοπαίχτη

«Ο Καραγκιόζης αδικείται που τον παρομοιάζουμε με τους πολιτικούς. Ο Καραγκιόζης είναι αριστοφανικός τύπος, έξυπνος, ως και πανούργος, αλλά και ήρωας όταν το καλούσε η περίπτωση, γεμάτος ζωή και δράση, αποκάλυπτε τα στραβά και τα ανάποδα, χάριζε γέλιο στους μικρούς και μεγάλους».

«Ο Καραγκιόζης, αδικείται που τον χρησιμοποιούν οι πολιτικοί ως παρομοίωση για να περιγράψουν τις γκάφες τους...Ο Καραγκιόζης είναι ένα πρόσωπο, με πολιτική παιδεία και λαϊκή νοοτροπία που περνάει μηνύματα και σε καμία των περιπτώσεων δεν είναι κάτι το φαιδρό που πολύ πιστεύουν», μου είχε πει σε μια από τις τελευταίες του συνεντεύξεις ένα χρόνο πριν φύγει ο Μάνθος Αθηναίος, ο οποίος 65 χρόνια ήταν παίκτης του Θεάτρου Σκιών. Σε μια από τις ελάχιστες συνεντεύξεις που έχω ευχαριστηθεί στην πορεία μου στο χώρο ήταν αυτή του Μάνθου Αθηναίου, οποίος ήταν από τους ελάχιστους αραγκιοζοπαίχτες και ίσως και ο τελευταίος της μεγάλης παλιάς σχολής. Θεωρώ ότι είναι σημαντικό να τη μοιραστώ μαζί σας γιατί τέτοιας πάσας άνθρωποι δεν υπάρχουν πια.

Του Λευτέρη Χ. Θεοδωρακόπουλου

Ο ίδιος ξεκίνησε να παίζει από την γειτονιά του στη Νέα Σμύρνη. Για τον ίδιο ήταν μια τέχνη με πλούσιο παρελθόν, ενώ θεωρούσε πως ο Καραγκιόζης είναι ένα βαθιά πολιτικό ον, που εκφράζει τις φοβίες αλλά και τους προβληματισμούς του νεοέλληνα. « Το θέατρο σκιών είναι μια τέχνη με πλούσιο παρελθόν στη χώρα μας. Αποτέλεσε την τέχνη εκείνη όπου ο καραγκιοζοπαίχτης με την μεγαλύτερη ίσως αμεσότητα παρουσίαζε και σχολίαζε γεγονότα και καταστάσεις της εποχής του. Ένας Αριστοφανικός τύπος, έξυπνος ως και πανούργος αλλά και ήρωας όταν το καλούσε η περίπτωση, γεμάτος ζωή και δράση, αποκάλυπτε τα στραβά και τα ανάποδα , χάριζε γέλιο στους μικρούς και μεγάλους και είχε λόγο βαθιά πολιτικό, που πολλές φορές εκφράζει τους προβληματισμούς, αλλά και τις φοβίες του Έλληνα».

Τα παιδιά

«Αυτό που με χαροποιεί είναι ότι τα παιδιά σήμερα, παρακολουθούν –όποτε τους δοθεί η ευκαιρία- Καραγκιόζη και είμαι χαρούμενος γιατί οι εποχές έχουν αλλάξει και τα παιδιά καθηλώνονται στην τηλεόραση και ξεχνούν ή τους κάνουν να αγνοούν την πολιτιστική τους παράδοση. Όμως σε κάθε παράσταση που δίνουμε επικρατεί πανδαιμόνιο, αφού δεκάδες είναι τα παιδιά που θέλουν να δουν τον λαϊκό μας ήρωα να «μπλέκει» σε νέες περιπέτειες», μου είχε πει χαρακτηριστικά ο Μάνθος Αθηναίος.

Ποιος ήταν ο άνθρωπος πίσω από τον καμβά

Το πραγματικό του όνομα ήταν Μάνθος Λιονέτης, γεννήθηκε στην Αθήνα το 1925 και από μικρή ηλικία γοητεύεται από το θέατρο Σκιών και την ερμηνεία των καραγκιοζοπαιχτών της εποχής. Η αγάπη του για το θέατρο Σκιών θα τον οδηγήσει δίπλα στους "μαέστρους" της εποχής, όπου θα του μάθουν τα μυστικά του Καραγκιόζη. Ο Κώστας Μάνος και ο Δημήτρης Μανωλάκος θα γίνουν οι δάσκαλοί του και ο Μάνθος Αθηναίος θα δώσει τις πρώτες του παραστάσεις κατά τη διάρκεια της κατοχής σε ηλικία 15 ετών. Γίνεται γνωστός στις γειτονίες της Νέας Ελβετίας και της Βουλιαγμένης, ενώ για πολλά χρόνια έδινε παραστάσεις και στο Άλσος Παγκρατίου. Τη δεκαετία του 60 ανοίγει το δικό του θέατρο Σκιών στον Άγιο Δημήτριο στη Νέα Σμύρνη. Το Κηποθέατρο, το καλοκαιρινό εργαστήρι του Μάνθου Αθηναίου, θα γίνει το "φυτώριο" νέων καραγκιοζοπαιχτών, όπου ο Αθηναίος θα τους μεταβιβάσει τα μυστικά της λαϊκής παράδοσης.

"Ο θρίαμβος του Καραγκιόζη"

"Ο θρίαμβος του Καραγκιόζη" ήτανε μία από τις τελευταίες δημιουργίες στο Θέατρο Σκιών, που σχεδίασε ο αξέχαστος φίλος καραγκιοζοπαίχτης Μάνθος Αθηναίος. Μας αποχαιρέτησε στα 84 του χρόνια, είχε γεννηθεί το 1925.

Ο Μάνθος ήτανε μάστορας στο να αποδίδει τις διάφορες φωνές που έχουν οι ήρωες στο Θέατρο Σκιών. Φωνή δυνατή δεν είχε, γι' αυτό χρησιμοποιούσε megάφωνο, αλλά οι φωνές του είχανε καραγκιοζίστικη απόδοση. Υπηρέτησε την τέχνη του πάνω από 65 χρόνια, κι ήτανε αγαπητός στο λαό. Ζωγράφιζε ωραίες ρεκλάμες κι αφίσες. Οι ρεκλάμες ή προγράμματα είναι οι αναγγελίες για τα έργα, που κάνουνε γνωστό τον τίτλο κι άλλα απαραίτητα στοιχεία (χρόνο, τιμή κ.λπ.), για να τραβήξουνε τον λαό στην κάθε παράσταση. Ζωγραφίζονται σε χαρτί ή πανί και πολλές φορές, για οικονομικούς λόγους, και στις δυο όψεις. Οι ρεκλάμες και οι αφίσες στον Καραγκιόζη είναι ολοκληρωμένες συνθέσεις, που, αποδεσμευμένες από τους περιορισμούς της φιγούρας, επέτρεψαν στους καλλιτέχνες του Θεάτρου Σκιών να φτάσουν πολλές φορές σε μια εικαστική κορύφωση. Ο άμεσα διαφημιστικός κι επικαιρικός ρόλος τους εξηγεί, ίσως, τον μικρό αριθμό υλικού που σώθηκε από τους Έλληνες καραγκιοζοπαίχτες, σε σύγκριση με το μέγεθος της παραγωγής τους. Για τις ρεκλάμες, ο Γιάννης Τσαρούχης γράφει χαρακτηριστικά: "Δημιουργούν νέες αρμονίες και μια ατμόσφαιρα θεατρικής αναμονής, όπου το ρεαλιστικό και το φανταστικό συνυπάρχουν σε ευτυχισμένες ενώσεις". Όλο το μανträκι του Μάνθου στην Άνω Ν. Σμύρνη ήτανε γεμάτο από ρεκλάμες, που είχε ζωγραφίσει για τις παραστάσεις του.

Ο σκληρός ανταγωνισμός μεταξύ του Καραγκιόζη και του κινηματογράφου

Επιδειξίτητα ο Μ. Αθηναίος είχε και στα σκηνικά. Τα δρώμενα στο Θέατρο Σκιών διαδραματίζονται σε συγκεκριμένο χώρο κι επομένως πρέπει κι αυτός, όπως οι φιγούρες, ν' αποδοθεί σαν σκιά στο φωτισμένο άσπρο πανί. Τα πρώτα σκηνικά δημιουργήθηκαν από τους Έλληνες καραγκιοζοπαίχτες από κοπιδιαστό χαρτόνι, όπου κατόπι προστέθηκαν πολύχρωμα διαφανή χαρτιά. Στη συνέχεια κατασκευάζονταν από λινό

πανί. Τα πρώτα σκηνικά ήταν η καλύβα του Καραγκιόζη, μόνιμα στην αριστερή πλευρά στην πλάνα, και στη δεξιά το σεράι. Αργότερα, η εξέλιξη της τέχνης του Καραγκιόζη και ο σκληρός ανταγωνισμός, ξεχωριστά με τον κινηματογράφο, είχαν επίδραση όχι μόνο στο άπλωμα της θεματολογίας στα έργα, αλλά και στην ανάπτυξη και ποικιλία των σκηνικών. Πολυτελή σπίτια, εσωτερικά, κάστρα, εκκλησιές, βουνά, βράχια, σπηλιές, δέντρα, θάλασσα και πολλά άλλα τοπία και κτίρια (όπως στη βυζαντινή παράδοση) προστέθηκαν στη σειρά των σκηνικών.

Οι περιπέτειες του Μάνθου και του Καραγκιόζη

Κάθε χρόνο, τον Μάη, στο Άλσος Νέας Σμύρνης, από το 2001, με την προστασία του Δήμου και με τη φροντίδα του Μάνθου Αθηναίου, οργανωνόταν "Φεστιβάλ Καραγκιόζη", όπου έδιναν παραστάσεις ελληνικού Θεάτρου Σκιών καραγκιοζοπαίχτες απ' όλη την Ελλάδα. Τις τελευταίες χρονιές παρουσιάστηκαν οι καραγκιοζοπαίχτες: Δήμος Βουγιούκας ("Ο Καραγκιόζης μάγειρας"), Ιάσωνας Μελισσηνός ("Ο Καραγκιόζης Εξερευνητής"), "Ο Καραγκιόζης πάντα νικά", "Ο Βυθός"), Λεωνίδας Δημόπουλος ("Ο Καραγκιόζης Γραμματικός"), Γιώργος Μπαλαμπάνης ("Ο Καραγκιόζης γιατρός", "Παπαφλέσσας"), Μίμης Μάνος ("Καπετάν Αϊδότης"), Αλέξανδρος Μελισσηνός ("Ο Καραγκιόζης Σφουγγαράς"), Κώστας Καμαριάρης (Ψυχραιμίας) ("Ο Καραγκιόζης Προφήτης"), Απόστολος Γραββανής ("Ο Καραγκιόζης Παλικαράς", "Πρόλογος"), Γιάννης Χατζητιτόφης ("Κύπρος, ο θρίαμβος του Καραγκιόζη"), Μάνθος Αθηναίος ("Ο Λήσταρχος Ντελής", "Ο Γάμος του Μπάμπη-Γιώργου", "Γιατρός ή Διάβολος", "Η ατυχία του φτωχού", "Το λάβαρο της Επανάστασης 1821", "Ο Γάμος του Καραγκιόζη"). Βοηθούς πίσω από την πλάνα ο Αθηναίος είχε τον Γιώργο Σουρβίνο και τον Στέλιο Βαλελή. Και, σπάνιο στις μέρες μας, ζωντανή λαϊκή κομπανία με τους: Νίκο Καρατάσο (σαντούρι), Νίκο Μωραΐτη, Λευτέρη Μπουρλή (βιολί), Λευτέρη Μαντζιούκο, Βασίλη Σμάνη (λαγούτο), Νίκο Σουλιώτη (τουμπελέκι), Μάνθος Αθηναίος (τραγούδι). Έβαλε κι ο Μάνθος ένα λιθαράκι στην παράδοσή μας. Θα τον θυμόμαστε. Μας έκανε και γελάσαμε σε δύσκολα βράδια.

Πηγή: http://pinakio.blogspot.com.es/2011/03/blog-post_15.html (25/10/2013)

Περιοδικό «Ο Καραγκιόζης μας» (Τεύχος 21-Μάρτιος 2009, σ.8)

Ο δάσκαλός μου Μάνθος Αθηναίος

Μια αφηγηματική αναδρομή από τον Αποστόλη Γραβάνη

Πρωτογνώρισα τον Μάνθο σε ηλικία 10 χρονών, στο θέατρο Ριάλτο. Η πρώτη φορά που τον είδα ήταν έξω από το δημοτικό σχολείο που πήγαινα.

Μοίραζε προσκλήσεις για τις παραστάσεις που έπαιζε κάθε Κυριακή πρωί. Δεν θα ξεχάσω το άκουσμα της "ντουντούκας", όταν περνούσε μέσα στις γειτονίες της Κυψέλης και καλούσε μικρούς και μεγάλους, για να τους ταξιδέψει στη μαγεία του θεάτρου σκιών. Έτσι και εγώ ξεκίνησα από περιέργεια ένα πρωί να πάω να δω μια παράστασή του. Μπαίνοντας στο θέατρο αντίκρισα μια μεγάλη σκηνή γεμάτη φώτα. Τα σκηνικά της, η παράγκα και το σεράι ήταν τόσο όμορφα χρωματισμένα που τα κοίταζα εντυπωσιασμένος. Ο κόσμος έμπαινε συνεχώς μέσα στην αίθουσα και όταν έφτασε η ώρα να ξεκινήσει η παράσταση το θέατρο ήταν γεμάτο από θεατές που περίμεναν με λαχτάρα να ξεκινήσει το έργο "Ο Καραγκιόζης παλικαράς".

Όταν τελείωσε η παράσταση, γυρνώντας προς το σπίτι μου, είχα στο μυαλό μου όλη αυτή τη μαγεία που έζησα σ' αυτό το λευκό πανί, από τις όμορφες φιγούρες, την γλυκιά μελωδία της μουσικής, τις αστειές κινήσεις που έκαναν οι ήρωες με τις χαρακτηριστικές φωνές τους. Από εκείνη τη μέρα το θέατρο σκιών έγινε η μαγεία της

ζωής μου. Κάθε Κυριακή ήμουν μόνιμος θεατής στο μπερντέ του Μάνθου. Ξεκινούσα από πολύ νωρίς για να προλάβω το στήσιμο της σκηνής και πάντα έφευγα τελευταίος. Ήμουν εντυπωσιασμένος που κάθε εβδομάδα είχε διαφορετική παράσταση. Βλέποντας με ο δάσκαλος να μην ξεκολλάω από το θέατρο, μια μέρα μου είπε :« Εσύ θα έρθεις πίσω στη σκηνή να με βοηθήσεις». Έτσι έγινα μόνιμος βοηθός του το χειμώνα στο Ριάλτο και τα καλοκαίρια στο θέατρο του στη Νέα Σμύρνη. Κοντά στο Μάνθο έμαθα την τέχνη του Καραγκιόζη. Με δίδαξε πολλά και σπάνια έργα. Ο Μάνθος Αθηναίος εκτός από σπουδαίος Καραγκιοζοπαίχτης υπήρξε και μεγάλος ζωγράφος. Πάντα με εντυπωσίαζαν οι περίτεχνες φιγούρες του και οι λαϊκές ζωγραφιές, που στόλιζαν το θέατρο του. Με το πέρασμα των χρόνων έγινα ένας από τους καλύτερους βοηθούς του. Τα καλοκαίρια στο θεατράκι του στη

Νέα Σμύρνη ήταν υπέροχα. Κάθε βράδυ ανέβαζε διαφορετικό έργο. Το ρεπερτόριό του ήταν πλούσιο από κωμωδίες, ηρωικά, δράματα, περιπέτειες και παραμύθια. Πήγαινα πάντα από νωρίς για να ετοιμάσω τα εργαλεία της παράστασης και να τον βοηθήσω στην προετοιμασία του θεάτρου. Ήταν μια μεγάλη κούραση για μένα αλλά και μια όμορφη εμπειρία. Ο τρόπος που παρουσίαζε τις παραστάσεις είχε μεγάλη απήχηση στο κοινό του. Μετά από 20 χρόνια βοηθός δίπλα στον Μάνθο Αθηναίο διαπιστώνω πως δεν υπήρξε μόνο ένας μεγάλος δάσκαλος για εμένα αλλά ένας από τους σπουδαιότερους Καραγκιοζοπαίχτες, που πέρασαν ποτέ από το Ελληνικό θέατρο σκιών.

Πηγή:

https://www.google.es/search?q=%CE%BC%CE%AC%CE%BD%CE%B8%CE%BF%CF%82+%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%B1%CE%AF%CE%BF%CF%82+%CE%B2%CE%B9%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%B1&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei=9qInUqF3q7DtBunNgcAK&ved=0CAcQ_AUoAQ&biw=1024&bih=653#facrc=&imgdii=v2kqvwJh_Ulr_M%3A%3BsTpxHj4fRdS67M%3Bv2kqvwJh_Ulr_M%3A&imgsrc=v2kqvwJh_Ulr_M%3A%3B8XRPD5luwu3vuM%3Bhttp%253A%252F%252Fstatic-enet.toolip.gr%252Fresources%252F2009-06%252Ffkarakioz-thumb-large.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.enet.gr%252F%253F%253Dnews.el.article%2526id%253D58691%3B610%3B610 (23/10/2013)

Ο Μάνθος Αθηναίος στη Νέα Σμύρνη το 1994

ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (ΛΙΟΝΕΤΗΣ), με βοηθούς τον ΑΘΩ ΔΑΝΕΛΛΗ και τον ΚΥΡΙΑΚΟ ΔΕΣΥΛΛΑ,
Νέα Σμύρνη, 1996.

22

Ο Μάνθος Αθηναίος με βοηθούς τον Άθω Δανέλλη και τον Κυριάκο Δεσύλλα στη Νέα Σμύρνη το 1996

ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (ΛΙΟΝΕΤΗΣ),
Νέα Σμύρνη, 1997.

23

Ο Μάνθος Αθηναίος στη Νέα Σμύρνη το 1997

ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (ΛΙΟΝΕΤΗΣ),
Νέα Σμύρνη, 1998.

25

ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (ΛΙΟΝΕΤΗΣ),
Νέα Σμύρνη, 1998.

26

Ο Μάνθος Αθηναίος στη Νέα Σμύρνη το 1998

ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (ΛΙΟΝΕΤΤΗΣ), με τους ΝΙΚΟ ΚΑΡΑΤΑΣΣΟ (σαντούρι), ΝΙΚΟ ΜΩΡΑΪΤΗ (βιολί), ΒΑΣΙΛΗ ΣΜΑΝΗ (λαούτο),
Νέα Σμύρνη, 1999.

27

Ο Μάνθος Αθηναίος με τους Νίκο Καρατάσσο (σαντούρι), Νίκο Μωραΐτη (βιολί), Βασίλη Σμάνη (λαούτο)
στη Νέα Σμύρνη το 1999

ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (ΛΙΟΝΕΤΤΗΣ),
Νέα Σμύρνη, 28 Ιουλίου 2000.

28

Ο Μάνθος Αθηναίος στη Νέα Σμύρνη στις 28 Ιουλίου 2000

ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (ΝΙΟΝΕΤΤΗΣ),
Νέα Σμύρνη, 17 Ιουλίου 2000.

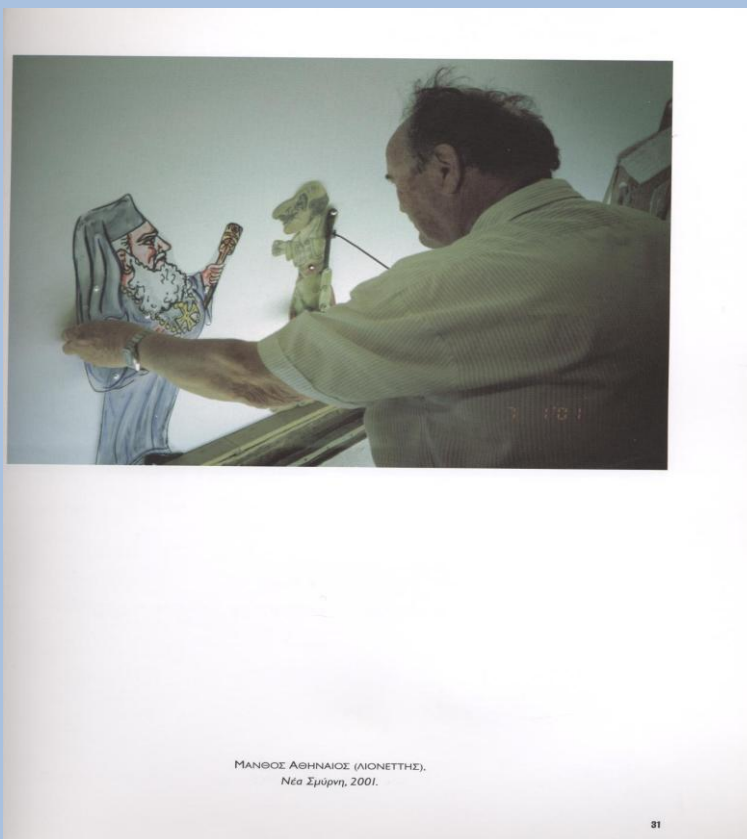
29

ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ (ΝΙΟΝΕΤΤΗΣ),
Νέα Σμύρνη, 27 Ιουλίου 2000.

30

Ο Μάνθος Αθηναίος στη Νέα Σμύρνη στις 27 Ιουλίου 2000

Ο Μάνθος Αθηναίος στη Νέα Σμύρνη το 2001

Πηγή: βιβλίο «ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΟΠΑΙΧΤΕΣ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΦΩΤΑ ΤΟΥ ΜΠΕΡΝΤΕ» του Κώστα ΣΤ. Τσίπηρα (Εκδ. Κοχλίας, Αθήνα, 2002, σ. 83) (24/10/2013)

Μαγνητοφωνήσεις/ Ηχογραφήσεις παραστάσεων/ μουσικής

http://www.youtube.com/watch?v=AdNm27p_L1U (ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ-Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΣΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ)

<http://www.youtube.com/watch?v=MqCTS0jMfv0> (Αφιέρωμα στον καραγκιοζοπαίχτη Μάνθο Αθηναίο 1/2)

<http://www.youtube.com/watch?v=7SV3OGqH-4c> (Αφιέρωμα στον καραγκιοζοπαίχτη Μάνθο Αθηναίο 2/2)

<http://www.youtube.com/watch?v=zfPzzydIujY> (ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ- Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΓΚΡΗΣ Α'-ΤΑ ΚΟΛΛΗΤΗΡΙΑ)

http://www.youtube.com/watch?v=fD_NrUdsZJw (ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ- Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΓΚΡΗΣ Β'-ΤΑ ΚΟΛΛΗΤΗΡΙΑ)

<http://www.youtube.com/watch?v=0Ki9MH7zww4> (Μάνθος Αθηναίος- Ο Καραγκιόζης ανθοπώλης ΕΤ1 μέρος 1^ο)

<http://www.youtube.com/watch?v=Yjx2zoSbmLI> (Μάνθος Αθηναίος- Ο Καραγκιόζης ανθοπώλης ΕΤ1 μέρος 2^ο)

<http://www.youtube.com/watch?v=zAVq7J7TFvY> (ΜΑΝΘΟΣ-Ο ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΟ ΑΥΤΟΦΩΡΟ-ΤΑ ΚΟΛΛΗΤΗΡΙΑ)

<http://www.youtube.com/watch?v=StXbYLMJYf0> (ΜΑΝΘΟΣ-Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΣΤΗ ΖΟΥΓΚΛΑ-ΤΑ ΚΟΛΛΗΤΗΡΙΑ)

<http://www.youtube.com/watch?v=wtyZCPQRrpE> (Μάνθος Αθηναίος- Η τύχη του Καραγκιόζη)

<http://vimeo.com/15813431> («Ο Καραγκιόζης στο βυθό», ένα ηθοπλαστικό έργο του Μάνθου Αθηναίου, που επικεντρώνεται στην ανάγκη της προστασίας των βυθών μας) (23/10/2013)

Δίσκοι βινίλιο

VIDEO/ CD

Κυκλοφόρησε το CD «Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΣΗΜΕΡΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ/ΜΑΓΕΙΡΑΣ ΝΥΦΗ ΜΠΑΡΜΠΕΡΗΣ ΥΠΗΡΕΤΗΣ» από την εταιρεία SOSAPHONE G.S.F.REC
Καλλιτέχνες/Συμμετοχές: Μπαρμπέρης Τάκης

Περιεχόμενα:

1. Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΜΑΓΕΙΡΑΣ (παίζουν Μάνθος Αθηναίος, Β. Τεπέρογλου, Στ. Ανάπης)
2. Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΝΥΦΗ (παίζουν Μάνθος Αθηναίος, Β. Τεπέρογλου Κακούρης, Στ. Ανάπης)
3. Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΜΠΑΡΜΠΕΡΗΣ (παίζουν Α. Γκουέζα, Σ. Γενεράρης)
4. Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΥΠΗΡΕΤΗΣ (παίζουν Α. Γκουέζα, Σ. Γενεράρης)
- 5.

Πηγή: http://www.studio52.gr/info_gr.asp?infoid=00000p9x (25/10/2013)

DVD

Κινηματογραφικές ταινίες

Τύπος

Άρθρα στον (ηλεκτρονικό) τύπο για το θάνατο του Μάνθου Αθηναίου:

<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=58691> (23/10/2013)

http://www.neasmyrni.net.gr/portal2/index.php?option=com_content&view=article&id=771:lr----&catid=8:2010-05-25-12-09-42&Itemid=142 (23/10/2013)

<http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=275844> (23/10/2013)

<http://tsipiraskostas.blogspot.com.es/2009/07/in-memorian.html> (23/10/2013)

<http://www.espressonews.gr/%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B5%CF%87%CF%8C%CE%B%CE%B5%CE%BD%CE%BF/28666/%CE%B5%CF%86%CF%85%CE%B3%CE%B5-%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CE%B9%CE%BF%CE%B6%CE%BF%CF%80%CE%B1%CE%AF%CF%87%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BC%CE%AC%CE%BD%CE%B8%CE%BF%CF%82-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%B1%CE%AF%CE%BF%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B7%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AF%CE%B1-84-%CE%B5%CF%84%CF%8E%CE%BD> (23/10/2013)

Περιοδικό «Ο Καραγκιόζης μας» (τεύχος Αυγούστου 2009, σ.2)

http://www.karagkiozis.com/AYGOYSTOS_09.pdf (23/10/2013)

Συλλυπητήριο μήνυμα του Προιστάμενου του Τμήματος Δ' (Αισθητικής Αγωγής) του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων κ. Κωνσταντίνου Καραμπερόπουλου:

«Θερμά συλλυπητήρια για την απώλεια του εκλεκτού και σπουδαίου εκπροσώπου του Ελληνικού Θεάτρου Σκιών. Κάθε σημαντικός εκπρόσωπος του είδους, που φεύγει από τη ζωή, αφήνει ένα δυσαναπλήρωτο κενό στη ζωή μας, αλλά και στη μνήμη μας. Όλα τα παιδάκια μας, αλλά και τα αργότερα χρόνια,

	πλημμυρισμένα από τις φιγούρες του Καραγκιόζη, του Μπαρμπαγιώργου, του Πασά, του Χατζηαβάτη ήταν πάντα επίκαιρες και ζωντανές. Γι' αυτό και ο αγαπημένος μας φίλος Μάνθος Αθηναίος, δεν έφυγε οριστικά από κοντά μας. Απλά πέρασε πίσω από το μπερντέ και μας κοιτά μαζί με τους ήρωές του, σα ζωντανή σκιά του Πολιτισμού. Να είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει. Κ.Γ.Κ.» Ραδιόφωνο Αφιερώματα, συνεντεύξεις, ρεπορτάζ, έργα Τηλεόραση Αφιερώματα, συνεντεύξεις, ρεπορτάζ, έργα
Τιμητικές Διακρίσεις	Ο Δήμος Ν. Σμύρνης το 2003 τιμώντας το έργο του νεοσμυρνιού Μάνθου του Αθηναίου είχε προβεί στην έκδοση καλαίσθητου, πολυτελούς Λευκώματος σε συνεργασία με το Πάντειο Παν/μιο, στο οποίο παρουσιάζεται το αρχείο φιγούρων και σκηνικών ενός από τους παλαιότερους караγκιοζοπαίχτες. Το Λεύκωμα «ΜΑΝΘΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ: Φιγούρες & Σκηνικά του Θεάτρου Σκιών» εκδόθηκε από τις Εκδόσεις Βιβλιόραμα και την επιμέλεια είχε ο Πανεπιστημιακός Νίκος Κοταρίδης. Η μελέτη και η καταγραφή αυτή του αρχείου του Μάνθου του Αθηναίου, το οποίο αποτελείται από 1.500 κομμάτια - ορισμένα από τις αρχές του 1900, είναι πανελλαδικά η πρώτη έρευνα για το θέμα του Καραγκιόζη. Το όλο εγχείρημα ήταν μια σημαντική προσπάθεια διάσωσης και διατήρησης της αστικής λαϊκής μας παράδοσης. Ενώ, η συνεργασία Δήμου Ν. Σμύρνης και Παντείου Παν/μίου προσέδωσε ιδιαίτερο κύρος στην έκδοση. Ο Δήμος Ν. Σμύρνης προτίθεται επίσης να δημιουργήσει στην πόλη μας και Μουσείο Θεάτρου Σκιών με το αρχείο αυτό μόλις βρεθεί κατάλληλος χώρος για να στεγαστεί. Κομμάτι από τον πρόλογο του βιβλίου: (. . .) Στις ημέρες μας, τα παιδιά απολαμβάνουν, όπως παλιά, την τέχνη του Μάνθου, καθισμένα δίπλα στους γονείς τους που την γνώρισαν όταν ήταν κι οι ίδιοι παιδιά. Όλοι τους γοητεύονται από τις παραστάσεις του που, μολονότι έχουν κάθε φορά τους ίδιους λίγο - πολύ χαρακτήρες, τα ίδια σκηνικά και παρόμοιες πλοκές, αποτελούν κάθε φορά κάτι το καινούργιο, μια νέα αισθητική εμπειρία, μια όμορφη έκπληξη. Εδώ όμως βρίσκεται και η βαθύτερη ομορφιά του Θεάτρου Σκιών: στο ότι μπορούμε να ανακαλύπτουμε κάθε φορά και κάτι καινούργιο, κάτι δικό μας, στον Καραγκιόζη.(...) Πηγή: http://www.neasmyni.net.gr/portal2/index.php?option=com_content&view=article&id=771:lr---&catid=8:2010-05-25-12-09-42&Itemid=142 (23/10/2013) http://www.politeianet.gr/index.php?page=shop.product_details&product_id=130650&option=com_virtuemart&Itemid=89&lang=el (25/10/2013) - Το 13^ο φεστιβάλ Καραγκιόζη της Νέας Σμύρνης «Μάνθος Αθηναίος» ήταν αφιερωμένο στη μνήμη του ομώνυμου μεγάλου караγκιοζοπαίχτη. (10-18 Μαΐου 2013) Πηγή: http://www.zougla.gr/politismos/article/festival-karagiozi-sti-n-smirni (23/10/2013) - Το 14^ο Φεστιβάλ Λόφου Στρέφη ήταν αφιερωμένο στη μνήμη του Μάνθου Αθηναίου ένα χρόνο μετά το θάνατό του. Πηγή: http://www.karagkiozis.com/37_IOYNHS_2010.pdf (εξώφυλλο) (25/10/2013)

Βιβλιογραφία (Άρθρα, μονογραφίες)		
Κύριος χώρος δράσης	Νέα Σμύρνη, Αθήνα	
Άλλοι χώροι δράσης		Γεωγραφικοί Έχει δώσει παραστάσεις στη Θεσσαλονίκη και σε άλλα μέρη της Ελλάδας.
		Σχολικοί

Σύνταξη δελτίου: Ξανθή Καμώννα